

Г.О.Горленко

ЕКОНОМІКА

(профільний рівень)

Тренувальні вправи + Лабораторні роботи

**Навчальний посібник для учнів 10-х класів
суспільно-гуманітарного напрямку навчання**

Кам'янець-Подільський
“Аксиома”
2010

УДК
ББК
Г

Рецензенти:

Горленко Г.О.

Г Економіка (профільний рівень). Тренувальні вправи + Лабораторні роботи: Навчальний посібник для учнів 10-х класів суспільно-гуманітарного напрямку навчання / Г.О.Горленко. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. – 76 с.

ISBN

Навчальний посібник входить у комплект до підручника “Економіка (профільний рівень)” І.Ф.Радіонової, В.В. Радченка.

Містить різноформатні вправи, які допоможуть учням опанувати теоретичний матеріал підручника і розвинути навички економічного аналізу.

В посібник також включені рекомендації з виконання лабораторних робіт, передбачених чинною програмою з економіки для учнів 10-х класів.

Може бути використаний на уроках, для виконання домашнього завдання і під час самопідготовки учнів до всіх видів оцінювання (поточного, тематичного, підсумкового).

УДК
ББК

ISBN

© Горленко Г.О., 2010
© Аксіома, видання, 2010

Передмова

Дорогі друзі!

Оскільки не можна мати всього, чого забажаєш, людині потрібно вибирати з безлічі варіантів найоптимальніший. Зазвичай люди, оцінюючи свої власні ресурси і можливості, застосовують такі дії, які, на їх думку, покращать власне становище. Економічна наука, яку ви починаєте вивчати цього року, – це наука про те, як люди, підприємства, держави, прагнуть досягти найбільшої вигоди, обирають серед різних можливостей найкращі.

Ви якраз і зробили такий важливий крок – вибір напрямку навчання. Можливо, ви вивчали основи економіки в молодших і середніх класах. А тепер ви розпочинаєте вивчення економічної теорії на профільному рівні, який забезпечує не просто засвоєння певних теоретичних положень, але й опанування методів економічного аналізу, набуття навичок використання для пояснення життєвих явищ економічних моделей, вміння робити відповідні розрахунки для обґрунтування власних рішень тощо.

Пропонований навчальний посібник структурований відповідно до шкільної програми та підручника “Економіка (профільний рівень) 10 клас”. Радіонової І.Ф., Радченка В.В. Використання посібника на уроках і вдома дозволить вам водночас із вивченням теоретичного матеріалу певних тем виконувати стандартні вправи, які передбачені вимогами програми щодо навчальних досягнень учнів.

Окрім вправ, посібник містить лабораторні роботи, що вимагають не тільки виконати певні завдання, а й зібрати необхідну економічну інформацію для написання звіту, провести невеличкі дослідження тощо.

Ми запрошуємо вас здійснити захоплюючу подорож у світ економічного мислення. Сподіваємося, що вона буде не тільки корисною, але й цікавою.

Бажаємо вам успіхів!

ТЕМА 1

Предмет, завдання економічної науки та її місце серед інших наук

“Несправедливо вважати абстрактну політичну економію відповідальною за змішування в багатьох головах її теоретичних законів з практичними правилами, що засновані на них. Вона – чиста наука, і її мета – знання. Між тим у пресі і на трибунах політична економія сприймається як наука практична, тобто як збірник правил, що керують поведінкою”
Тойбінс А. Промисловий переворот в Англії у XVIII сторіччі

За внутрішнім змістом та устроєм економіку України неможливо навіть теоретично порівнювати з економіками Кіпру, Хорватії тощо, орієнтованими переважно на послуги зовнішнім ринкам. Наша економіка цілком іншого типу, ми так звана велика економіка, тобто економіка з властивостями, притаманними великим державам: розвинений науково-технічний комплекс, промислова, транспортна та соціальна інфраструктури. Україна може виготовити, приміром, літак, запустити космічний корабель. У нас є розвинені електронні, військово-промислові, ядерні, енергетичні, суднобудівні, матеріалознавчі й інші комплекси. В Україні працює, освічене населення. Таких країн у світі небагато.

Олександр РОЗЕНФЕЛЬД Газета // “Дзеркало тижня”. – № 14 (439). – 12-18 квітня. – 2003.

Економіка створює каркас цивілізації, оскільки вона тримає на собі решту інститутів людського суспільства. Наука, культура, держава з її незчисленними функціями – все це людство може дозволити собі тільки тому, що економіка забезпечує для цього матеріальні умови.

Ігор Ліпсич,
“Економіка без таємниць”

Економіка займається дослідженням нормальної життєдіяльності суспільства; вона вивчає ту сферу індивідуальних і суспільних дій, яка тісно пов'язана із створенням і використанням матеріальних основ добробуту.

Альфред Маршалл,
“Аналітична економіка”

Розклад уроків 10-В класу Хмельницької гімназії № 1

	Час	Предмет	Викладач	Аудиторія
1	9 ⁰⁰ - 9 ⁴⁵	Алгебра	Матошук Т.Б.	101
2	9 ⁵⁵ - 10 ⁴⁰	Історія України	Дзюбій К.В.	307
3	11 ⁰⁰ - 11 ⁴⁵	Економіка	Горленко Г.О.	102
4	12 ⁰⁵ - 12 ⁵⁰	Фізика	Міль М.П.	302
5	13 ⁰⁰ - 13 ⁴⁵	Хімія	Олійник Н.Т.	202
6	13 ⁵⁵ - 14 ⁴⁰	Фізкультура	Щур А.П.	Спорт. зал

Мал.1. Що означає слово “економіка”?

Вправа 1.1. Розгляньте малюнок і підкресліть у кожному тексті слово “економіка”. Поміркуйте над тим, в якому сенсі в кожному випадку з вищенаведених використовується це поняття. Спробуйте підібрати для кожного уривка синоніми, якими можна було б замінити слово “економіка”.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Вправа 1.2. Проаналізуйте наведені події і позначте біля кожної, до якого економічного процесу (виробництва, обміну, розподілу, споживання) вони відносяться:

Події	Економічні процеси
Підприємець Підпригора поточного року отримав 250 тис грн. прибутку	
Підприємець Підпригора у своїй майстерні впродовж 2009 року відремонтував 896 автомобілів	
Підприємець Підпригора придбав для ремонту автомобілів 120 запчастин	
Підприємець Підпригора у власному автомобілі поїхав у Київ відвідати сина-студента	
Таксист Підлийвода заплатив підприємцю Підпригорі 2500 гривень за ремонт вихлопної системи свого автомобіля	
Таксист Підлийвода за день перевіз 120 пасажирів	
Таксист Підлийвода за тиждень заробляє 1200 гривень	
Таксист Підлийвода пообідав у кафе “Кермо”, де з’їв борщ і котлети “По-київськи”	

Вправа 1.3. Skorиставшись підручником та додатковими джерелами, заповніть таблицю “Еволюція поглядів на предмет економіки”

Історичний період	Науковець	Визначення предмета економічної науки

Вправа 1.4. Уявіть собі, що вам доручено провести економічне дослідження на одну з наступних тем, складіть план вашої роботи і поясніть, які досягнення різних наук допоможуть вам у проведенні дослідження.

Проблеми:

1. Економічні наслідки старіння населення країни.
2. Проблеми галузевої структури економіки України.
3. Політична нестабільність в Україні та її вплив на добробут населення.

Тема	План (етапи) дослідження	Науки, з якими пов'язане дослідження, та відомості, що вони надають

Вправа 1.5. Ви вже знайомі з багатьма законами природи, які вивчали в курсі фізики, хімії, біології тощо. Скориставшись поясненнями підручника (стор. 12), визначте, що є спільного та відмінного в економічних законах і законах природи.

Спільне	Відмінне

Вправа 1.6. Економічна теорія розподіляється на декілька складових: мікроекономіку, макроекономіку, світову економіку. Знайдіть визначення цих понять і заповніть таблицю:

	Предмет дослідження
Мікроекономіка	

Макроекономіка	
Світова економіка	

Вправа 1.7. Визначте, які з наступних показників використовуються в мікроекономічному, а які в макроекономічному аналізі:

1. Завод “Термопластавтомат” поточного місяця виготовив 4 станка з виготовлення пластикового посуду . . . . .
2. Темп інфляції в Україні у 2009 році сягнув 22% . . . . .
3. Ціна на місцевому ринку помідорів встановилася на рівні 8 грн/кг . . . . .
4. Валовий внутрішній продукт України в 2008 році становив 949 млрд грн. . . . .
5. Робітник заводу “Термопластавтомат” в рік заробляє 30 тисяч гривень . . . . .
6. 9% працездатного населення не мають роботи або інших джерел існування . . . . .
7. Поточні доходи населення зросли на 20% впродовж 2009 року . . . . .
8. Продуктивність праці на заводі поточного місяця становила 25 тисяч гривень на одного працівника . . . . .
9. Дефіцит бюджету країни дорівнює 25 млрд. грн. . . . .
10. Місячний прибуток підприємства дорівнює 450 тисяч гривень. . . . .
11. Споживач витрачає на придбання овочів в літку 200 гривень щомісяця . . . . .

Вправа 1.8. Визначте, які з наведених тверджень стосуються позитивної та нормативної економічної теорії:

1. Економічне зростання – стійке збільшення здатності економіки виробляти товари і послуги, розширення виробничих можливостей, пов’язане з розвитком виробничих сил. . . . .
2. Україна впродовж 2000-2008 року забезпечувала середньорічне збільшення валового внутрішнього продукту на 4% . . . . .
3. Доходи найбагатших українців в 4,5 разів більші ніж середні доходи найбільшого населення . . . . .
4. Недоліком ринкової економіки є суттєве розшарування доходів населення. . . . .
5. Зниження прибутку підприємця з 200 до 150 тисяч гривень впродовж одного місяця свідчить про суттєві зміни на ринку продукції, яку він виробляє: або знизилася ціна продукції, або впав попит на продукцію саме його виробництва . . . . .
6. Тіньовий сектор економіки України охоплює 40-60% ВВП. . . . .

Вправа 1.9. Установіть відповістність між суттю методів економічного дослідження та їх назвою:

1. Виявлення характерних особливостей економічних явищ та сталих зв’язків між ними і підсумування висновків.	А	Класифікація
2. Акцентування уваги на головних характеристиках явища та ігнорування несуттєвих.	Б	Моделювання
3. Групування явищ за певними критеріями	В	Узагальнення
4. Відображення головних зв’язків між економічними величинами (змінними) за допомогою формул та графіків.	Г	Дедукція
	Д	Абстракція

Вправа 1.10. Коли відомого економіста Поля Самуельсона запитали, навіщо вивчати економічну теорію, він назвав декілька причин: “По-перше, сподіваючись на отримання грошей. По-друге, вас вважатимуть безграмотним, якщо ви не знаєте законів попиту і пропозиції. По-третє, тому, що політичну економію називають “королевою суспільних наук”. Напишіть на окремому аркуші А4 невеличке есе на тему “Чому я вивчаю економічну науку”.

ТЕМА 2

Зміст основних економічних процесів та явищ

“Економісти вважають, що для існування людського суспільства абсолютно необхідними є три умови: щоб була праця; щоб було накопичення коштів праці, або капітал; щоб був обмін”
Дж. Брей

Прочитайте уривок для виконання нижченаведених вправ:

“Підприємець Роман Підпригора три роки тому відкрив невеличку майстерню “АвтоЛюкс” з ремонту автомобілів. Приміщення майстерні він збудував на орендованій земельній ділянці, яка була забезпечена всіма комунальними зручностями: свердловиною для постачання води, каналізацією, газифікована та електрифікована. Це дало змогу Роману не тільки обладнати майстерню устаткуванням для ремонту, а й організувати сучасну мийку. На підприємстві Підпригори працюють шестеро кваліфікованих автослюсарів та четверо підсобних робітників. Завдяки якісним послугам майстерня за перші два роки стала дуже популярною в місті, кількість споживачів зросла настільки, що власнику довелося замислитися про вдосконалення технології ремонту та більш ефективну організацію роботи. Саме тому він впродовж третього року продав частину старого обладнання, замінивши його більш сучасним, і запровадив роботу кваліфікованих працівників у дві зміни. Водночас він уклав контракти з трьома різними дилерами на поставку запасних деталей до найбільш поширених марок автомобілів і договір на постачання миючих засобів і супутніх товарів. Дохід підприємця за останній рік подвоївся, що дало йому змогу підвищити і зарплатню працівникам і обладнати невеличке кафе, де клієнти можуть почекати, поки працівники миють або ремонтують їхній автомобіль. На кінець останнього року вартість всього майна підприємства “АвтоЛюкс” дорівнювала 2345 тис. гривень, серед яких – вартість обладнання та устаткування – 850 тис. грн. Наступного року Роман планує розширити майстерню і добудувати новий цех для переобладнання автомобілів на замовлення клієнтів (тюнінг)”.

Вправа 2.1. Поясніть дві сторони виробництва підприємця Романа Підпригори з точки зору взаємодії з природою і з точки зору відносин між людьми в процесі надання послуг:

	Приклади взаємодії та економічних відносин
Взаємодія з природою	
Сукупність відносин між людьми	

Вправа 2.2. Поясніть юридичну та економічну сутність відносин власності на прикладі підприємства “АвтоЛюкс”:

Юридична	Право володіння	
	Право користування	
	Право розпорядження	
Економічна	Суб’єкти власності	
	Об’єкти власності	
	Форма власності	

Вправа 2.3. Класифікуйте елементи виробництва на прикладі майстерні з ремонту автомобілів підприємця Підпригори:

Елементи виробництва	
Праця	
Засоби праці	
Предмети праці	

Вправа 2.4. Поясніть сутність організаційних форм виробництва на прикладі підприємства Романа Підпригори:

Організаційні форми виробництва	Сутність
Поділ праці (спеціалізація)	
Обмін діяльністю (кооперація)	
Управління	

Вправа 2.5. Класифікуйте виробництво на прикладі підприємства Романа Підпригори з точки зору технологічних способів (реміснича технологія, машинне виробництво, автоматизоване виробництво), з точки зору структури виробництва (матеріальне, нематеріальне та первинне, вторинне, третинне). Обґрунтуйте вашу класифікацію.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Вправа 2.6. Визначте, що з наведеного нижче є фактором виробництва і яким саме (“Земля”, “Праця”, “Капітал”, “Підприємницькі здібності”, “Інформація”):

1. Будівля майстерні та гаражі . . . . .
2. Озеро поряд з майстернею . . . . .
3. Вода в свердловині, що використовується для миття машин . . . . .
4. Автослюсар . . . . .
5. Інструкція щодо застосування шампуню для автомобіля . . . . .
6. Бізнесмен Роман Підпригора . . . . .
7. Земельна ділянка, на якій розташована майстерня . . . . .
8. Грошовий вклад Романа Підпригори в Укрсоцбанку . . . . .
9. Зварювальний апарат . . . . .
10. Дачна ділянка родини підприємця Підпригори . . . . .
11. Фірмове найменування підприємства “АвтоЛюкс” . . . . .
12. Продавець кави в кафе біля майстерні . . . . .

Вправа 2.7. *Розв’яжіть задачу.* До переобладнання майстерні і автомийки 4 підсобних робітники підприємства “АвтоЛюкс” мили за місяць в середньому 240 машин, а після переобладнання середня продуктивність праці одного робітника зросла на 20%. Розрахуйте, скільки автомобілів було вимито в “АвтоЛюксі” наступного місяця після переобладнання?

Вправа 2.8. *Розв’яжіть задачу.* У перший рік середня денна продуктивність праці автослюсарів підприємства “АвтоЛюкс” становила 2 автомобілі на день, впродовж другого року вона зменшилася на 10%, а впродовж третього року автослюсарі в середньому за день разом ремонтували 5,4 автомобілів. Розрахуйте у відсотках:
а) як змінилася середня денна продуктивність праці автослюсарів в третьому році, порівняно з другим;
б) як змінилася середня денна продуктивність праці автослюсарів за три роки?

Вправа 2.9. *Розв’яжіть задачу.* Вартість обладнання та устаткування підприємства “АвтоЛюкс” дорівнює 850 тис. грн. За рік підприємством надано послуг на суму 255 тис. гривень. Конкурентна фірма “АвтоБам” мала показник фондівдачі (віддачі матеріального капіталу) 0,2 тис. грн. Розрахуйте в тисячах гривень фондівдачу підприємства “АвтоЛюкс” і дайте відповідь, яке підприємство більш ефективно використовує обладнання.

Вправа 2.10. *Розв'яжіть задачу.* Розрахуйте у відсотках, як змінилася продуктивність праці за два роки, якщо за перший рік вона зменшилася на 20%, а за другий рік зросла на 25%.

Вправа 2.11. *Розв'яжіть задачу.* Вартість послуг, наданих компанією, за рік зросла на 40%. Тарифи на послуги зросли впродовж року на 10%, а чисельність працівників зменшилася на 5%. Обчисліть у відсотках, як змінилася річна продуктивність праці.

Вправа 2.12. Фермер на двох своїх полях вирощує пшеницю. З першого поля площею 5 га він зібрав 170 центнерів, з другого рлощею 8 га – 304 центнери. Визначте середню родючість змелі фермера і порівняйте цей показник з середнім по країні, який цього року дорівнював 35 центнерів з гектара. Чи ефективно фермер використовував свою землю?

Список літератури

1. Бицюра Ю.В. Економіка України в цифрах: Методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2004. – 128 с.
2. Булавенко С.Д. Перевір себе: Посібник з економіки для учнів 10-11 класів. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2006. – 76 с.
3. Горленко Г.О. Збірник задач з економіки. Навчальний посібник для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням економіки / Упорядник Горленко Г.О. – Вид. 4-те доп. і перероб. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2005. – 168 с.
4. Горленко Г.О. Практикум з економіки. 10-11 клас. Видання 3-є, перероб. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА. – 2005. – 60 с.
5. Грінченко О.І. Основи економіки. Тренувальні тести. Завдання, відповіді, методичні рекомендації/О.І.Грінченко, О.В.Бутко, А.П.Постільна та ін. – Х.: Вид. група “Основа”, 2008. – 233 с.
6. Задоя А.О., Петруня Ю.Є. Основи економічної теорії: вправи для студентів: Навчальний посібник. – К.: Товариство “Знання”, КОО, 1998. – 117 с.
7. Збірник різнорівневих завдань для державної підсумкової атестації з економіки / Тимченко І.Є, Крупська Л.П., Латер Ю.С., Чорна Т.І., Яцишина І.В.; За ред. Тимченко І.Є. – Вид. 2, перероб. і доп. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2003. – 136 с.
8. Каленюк І.С., Шегда А.В. Тести та контрольні запитання до курсу “Основи економічної теорії”. – К.: Товариство “Знання”, КОО, 1997. – 64 с.
9. Климюк І.І. Конспект лекцій з економіки для учнів старших класів. І частина. Навчальний посібник. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2003. – 108 с.
10. Ковальчук Г.О. Контрольні завдання з економіки. Навчальний посібник. – К.: Вид. ТОВ “Кадри”, 2002. – 272 с.
11. Краснікова Л.І., Лук'яненко І.Г. Практикум з мікроекономіки: Тести, проблем. ситуації, вправи: Навч. посіб. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2005. – 317 с.
12. Крупка М.І., Островерх П.І., Реверчук С.К. Основи економічної теорії : вправи і задачі / За ред. докт. ек. наук С.К.Реверчука. – Львів: Приватне видавничо-поліграф. підприємство “Діалог”, 1997. – 92 с.
13. Мазур О.Є. Основи економіки. Теорія і практикум. – Навчальний посібник. – К.: Лібра, 2008. – 208 с.
14. Микро-, макроэкономика. Практикум / Под ред. Ю. А. Огибина. – СПб.: “Литера-плюс”, 1997.
15. Мицкевич А. А. Сборник заданий по экономике: – М.: “Вита – Пресс”, 1997.
16. Мицкевич А. А. Экономика в задачах и тестах: пособие для учителя. – М.: “Вита-Пресс”, 1995.
17. Мицкевич А.А. Сборник заданий по экономике с решениями. Пособие для преподавателей экономики.- В 3-х книгах. Кн.1. Задачник по микроэкономике с решениями. – М.: Вита – Пресс, 2001. – 592 с.
18. Моя економіка: Підруч. для уч. 8 кл. загальноосвіт. навч. закладів з поглибл. вивч. економіки та для
19. Олійник О.В. Олімпіадні завдання з економіки: Збірник / О.В. Олійник, І.Є.Тимченко. – Х.: Веста, Вид-во “Ранок”, 2007. – 400 с.
20. Панчишин Степан. Економіка. 10-11 клас: Тестові завдання. – К.:Либідь, 2003. – 184 с.
21. Равичев С. А., Григорьев С. Э., Протасевич Т. А., Свахин А.С. Сборник задач по экономике с решениями. – М.: Наталис, 1998.
22. Радіонова І.Ф. Основи економіки. Завдання і відповіді: Посібник для викладачів і учнів. – К.: Київський ліцей бізнесу, 1996.
23. Савицкая Е.В. Уроки экономики в школе: Методическое пособие. 9 клас. – М.: “Вита-Пресс”, 1997.
24. Сборник задач по экономике. Учебное пособие/ Отв. ред. Ю. Е. Власевич. – М.: Изд-во БЕК, 1996.
25. Сборник задач по экономической теории: Микроэкономика и макроэкономика. – Киров: ТОО Издательство “АСА”, Кировская областная типография, 1997.
26. Селищев А.С. Практикум по микроэкономике. – СПб.: Питер, 2005. – 208 с.
27. Стрельченко О.С., Стрельченко І.Г. Фінансова математика: навч. посіб. для шк. екон. профілю. – К.: Пед. Преса, 1999.
28. Шимко П.Д. Экономика. Практикум: Учеб. пособие/ П.Д.Шимко. – М.:Высш.шк., 2006. – 367 с.
29. Экономическая теория/ Г.М.Гукасян, В.А. Амосова, Г.А, Маховикова; Под общ. ред. Гукасян Г.М. –СПб.:Питер, 2003. – 400 с.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
ТЕМА 1. Предмет, завдання економічної науки та її місце серед інших наук	4
ТЕМА 2. Зміст основних економічних процесів та явищ.	8
ТЕМА 3. Споживач в економіці: його поведінка та особливості вибору	11
<i>Лабораторна робота № 1. Оцінка корисності конкретного блага. . . . .</i>	<i>15</i>
<i>Лабораторна робота № 2. Структура споживання родин з різним рівнем доходів. . .</i>	<i>17</i>
ТЕМА 4. Проблема обмеженості ресурсів і вибору виробника	19
<i>Лабораторна робота №3. Визначення альтернативної вартості навчання . . . . .</i>	<i>24</i>
ТЕМА 5. Економічні системи. Особливості економічного кругообігу	26
ТЕМА 6. Ринкове вирішення основних проблем економіки: що, як, для кого виробляти.	30
ТЕМА 7. Основні параметри ринку: попит, пропозиція, ринкова ціна	35
ТЕМА 8. Еластичність попиту і пропозиції	42
<i>Лабораторна робота № 4. Визначення еластичності попиту за ціною для конкретного товару . . . . .</i>	<i>44</i>
ТЕМА 9. Гроші як інструменти ринкової економіки	46
ТЕМА 10. Ринкова структура: особливості різних ринків	49
ТЕМА 11. Доходи у ринковій економіці	56
<i>Лабораторна робота №5. Послуги, які надає банк. . . . .</i>	<i>60</i>
ТЕМА 12. Ринкові установи: біржі, банки та інші фінансово-кредитні посередники	61
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	63

Навчальне видання

Горленко Ганна Олексіївна

Економіка (профільний рівень).
Тренувальні вправи + Лабораторні роботи:
Навчальний посібник для учнів 10-х класів
суспільно-гуманітарного напрямку навчання

Редактор *Н.Г.Пянковська*
Комп'ютерна верстка *В.О.Фаріон*

Підписано до друку ____2010 р. Формат 60×84/8.
Папір офсетний. Гарнітура ExcelsiorCyrUpright Друк офсетний.
Ум.друк.арк. ____ Обл. вид. арк. ____ Тираж ____ пр. Зам. № ____.

Видавництво “Аксіома” (свідоцтво ДК №1808 від 26.05.2004 р.)
м. Кам'янець-Подільський, а/с 8, 32300
Тел./факс: (03849) 3-90-06

Надруковано в друкарні ПП “Аксіома”
пров. Північний, 5, м. Кам'янець-Подільський, 32300